

str. 10 - 15

str. 16 - 21

str. 22 - 27

str. 28 - 33

str. 34 - 37

str. 38 - 41

Úvod	4 - 5
Pravidla programu	6 - 7
Hodnotitelská komise	8 - 9
Ofici statek Brničko	10 - 15
Rodinná farma Placandů	16 - 21
Statek Novotínky	22 - 27
Levandulový statek Bezděkov	28 - 33
Farma Marka Daňhela	34 - 37
Farma Jiřího Netika	38 - 41
Farmy oceněné v roce 2018	42 - 43
Farmy oceněné v roce 2019	44 - 45
Závěrečné slovo předsedy komise	46

Publikace k 3. ročníku programu Asociace soukromého zemědělství ČR

PESTRÁ KRAJINA

Vydala: Asociace soukromého zemědělství ČR, Samcova 1, Praha 1,
www.asz.cz, leden 2021

Texty: Ing. Stanislav Rampas

Foto: Ing. Veronika Jeníková, Ing. Petr Janžura a archiv ASZ ČR

DTP: Ing. Karolína Mašková

Tisk: Triangl, a. s.

ÚVODNÍ SLOVO

Vážení kolegové sedláci, vážení příznivci rodinného způsobu zemědělského hospodaření, vážení čtenáři publikace Pestrá krajina,

dosavadní průběh programu Pestrá krajina se velice dobře osvědčil a snaha naší selské organizace odlišit model klasického soukromého zemědělce od korporátního modelu zemědělského byznysu se dostává postupně do povědomí stále širší veřejnosti. Je to velice důležité, protože veřejný prostor, do něhož může dnes vstupovat kdokoli s čímkoli, trpí obrovskou zátěží laických i manipulativních vyjádření, která rychle hnízdí mezi neznalou veřejností.

Nyní máte možnost podívat se pod pomyslnou hospodářskou pokličku na celkem šesti rodinných farmách, které se účastnily programu Pestrá krajina 2020. A zcela záměrně podotýkám program – nikoliv soutěže! Protože cílem programu není nechat soutěžit myšlenkové koncepty jednotlivých přihlášených a jejich konkrétních hospodářsko-krajinářských realizací a snažit se z nich vybírat nejlepšího, ale spíše prostřednictvím vyladěných hodnotících kritérií vybrat fundovanými lidmi ta řešení, která jsou přínosem pro diverzitu, pro půdu či zadržení vody v krajině bez ohledu na to, jestli pocházejí z tak či onak zaměřené farmy.

Jak sami uvidíte, program dokázal v loňském ročníku opět oslovit zemědělce všech velikostních kategorií i zaměření a prezentace výsledků, které na vás čekají, jsou autentickým, nijak nekaširovaným představením originálních a přirozeně správných přístupů tu v prostředí malé, tu na větší farmě.

To, co staví tento model šetrného hospodaření a spokojeného života do popředí všech jiných způsobů zemědělství, je přirozená vyhlídka generačního předávání gruntu a s ní i předání všech

dosažených znalostí a získaných zkušeností. To je naprosto nenahraditelný moment, o který je třeba adekvátně pečovat. Celé společnosti se pak taková podpora zcela přirozeně vyplatí vyváženou a odpovědnou péčí o kus krajiny, která je takovým farmám svěřená. A o tom všem by měl právě program Pestrá krajina být. Ono přirozeně udržitelné hospodaření spočívá v osobním přístupu, který nelze nahradit žádnou sebezpreciznější metodou nebo supermoderní technikou.

Za pozitivním faktem, že na následujících stránkách můžeme hrdě představit a zhodnotit loňský ročník Pestré krajiny, se však skrývá nemalé úsilí a odhodlání, a proto si dovoluji nyní poděkovat všem, kdo se na něm jakoukoli formou podíleli. Konkrétně oceňuji nezištně věnovaný čas a odborný přístup naší hodnotitelské komise v čele s Danielem Pitkem a samozřejmě ty, kteří jsou v celém tomto našem snažení nejdůležitější. Jsou to naši kolegové sedláci, kteří se nebáli přihlásit a ukázat nejen to, čeho ve vztahu k přírodě na svých statcích dosáhli, ale také to, že jsou odhodláni se mediálně zapojit, což je pro celkový úspěch programu naprosto klíčové.

Mgr. Ing. Jaroslav Šebek,
předseda ASZ ČR
leden 2021

KONFERENCE PESTRÁ KRAJINA: INSPIRACE SELSKÝM ROZUMEM

V lednu 2020 společně připravily Asociace soukromého zemědělství ČR (ASZ) a Česká zemědělská univerzita v Praze (ČZU) historicky první ročník konference na téma „Pestrá krajina“, která prezentovala hospodaření na farmách oceněných v dosavadních dvou ročnících programu Pestrá krajina prostřednictvím videí ukazujících, co vše lze, i při úspěšném a konkurenceschopném hospodaření, v krajině vytvářet a jak jí pomáhat. Tomu odpovídalo složení účastníků následně panelové diskuse, které se účastnili zástupci čtyř oceněných farem, tvořících polovinu těchto účastníků, což v praxi umožnilo důležitý pohled praktiků na úskalí současné tuzemské zemědělské politiky ve zcela konkrétních detailech, a především ve srozumitelné formě.

Takové pojetí je nepochybně zásadní zejména pro ty, kteří sami nehospodaří, ale mají na podmínky zemědělského podnikání vliv – tedy pro státní úředníky a politiky. Ti na akci, která pro ně znamenala mimo jiné i jistou osvětu, rovněž nechyběli, čímž dali najevo svůj zájem jak o diskutovaná témata, tak o přímý kontakt se sedláky a odborníky na danou problematiku, což je velmi důležité právě v současné době, kdy se vytváří pravidla pro budoucí Společnou zemědělskou politiku EU. Kromě toho na konferenci zavítala řada

Mezi vystupujícími byli kromě předsedy ASZ ČR Jaroslava Šebka i čtyři členové hodnotitelské komise programu Pestrá krajina a stejný počet oceněných farmářů. Celou akci pak moderoval s profesionální sobě vlastní, s šarmem a vtipem Václav Moravec.

sedláků, zástupců nevládních, výzkumných i vzdělávacích organizací a samozřejmě studentů. Další stovky zájemců o téma krajiny a práce sedláků v ní sledovali konferenci v on-line přenosu.

Konference typu „Pestrá krajina“ jsou samozřejmě potřebné – i když ale byla účast nadstandardní a akce musela být z původního místa přesunuta do nově rekonstruované a vícekapacitní auly ČZU, pořád jde „jen“ o stovky lidí, z nichž mnozí jsou navíc s diskutovanou problematikou obeznámeni a s myšlenkami Asociace souzní. Základní a zásadní problém je samozřejmě vždy tyto myšlenky srozumitelně formulovat. To se podařilo předsedovi hodnotitelské komise Danielu Pitkovi, když program Pestrá krajina charakterizoval slovy „Většinu projektů na ochranu přírody a krajiny v ČR dělají ochránářské organizace, závislé na grantech a na dobrovolnictví, a většinou na cizím majetku. Účastníci projektu „Pestrá krajina“ ale nejsou primárně ekologové, jsou to praktici, a dělají to na svém“. Dodát lze jen, že často bez nároku na dotace, ba dokonce i v případě, že o některé podpory mohou přijít nebo si podnikání zkomplikovat, protože se nevejdou do úřednických a legislativních škatulek. To ovšem (nejen) laická veřejnost většinou neví, a také proto je třeba při všech možných okolnostech jí s tím seznámit.

Aula ČZU doslova praskala ve švech, na akci zavítalo téměř 400 účastníků.

PESTRÁ KRAJINA

PRAVIDLA PROGRAMU

1. CÍL PROGRAMU

1.1. Cílem programu je zejména:

- zvýšení kreditu sedláků, rodinných farem směrem k stávajícím či potenciálním propachtovatelům pozemků, sousedům, spotřebitelům, celkově před veřejností;
- ověření dlouhodobé argumentace ASZ ČR a potvrzení správnosti jejích teoretických principů;
- „marketingový“ přínos pro ASZ ČR a její členy – zveřejnění konkrétních příkladů realizace prospěšných opatření v krajině – kontinuální propagace na různých úrovních;
- v budoucnu případně snaha o prosazení možnosti plnit prostřednictvím zapojení do programu podmínky agroenvi či greeningu;
- prezentace v místě prostřednictvím informační tabule, že je úspěšně vyhodnocený sedlák realizátorem „Pestré krajiny“ ve svém okolí;
- poukázání na nepromyšlenost některých dotačních opatření, na které často zemědělce nedosáhne, ačkoliv se ochrání zdrojů a krajiny skutečně ve svém okolí intenzivně věnuje;
- identifikace překážek, které brání nebo omezují realizaci či nějak poškozuji zakladatele konkrétního opatření;
- podpora členům v realizaci opatření v krajině formou praktických informací a poradenství.

2. ORGANIZÁTOR A PARTNEŘI PROGRAMU

2.1. Organizátorem programu je Asociace soukromého zemědělství ČR (ASZ ČR).

2.2. Na programu se podílejí zástupci České zemědělské univerzity v Praze (ČZU), Agentury ochrany krajiny a přírody (AOPK), Českého spolku pro agrolesnictví (ČSAL), Ústavu výzkumu globální změny Akademie věd ČR (AV ČR), Centra pro otázky životního prostředí Univerzity Karlovy (UK), Beleco, z. s.

3. ÚČASTNÍCI PROGRAMU A PŘIHLÁŠKY DO PROGRAMU

3.1. Program je určen zemědělcům, kteří dobrovolně realizují postupy šetrné vůči životnímu prostředí a s pozitivním dopadem na krajinu.

3.2. Do programu se mohou přihlásit všichni členové všech spolků v rámci ASZ ČR, a to prostřednictvím regionální ASZ nebo členského spolku ASZ ČR.

3.3. Každá členská organizace může v jednom ročníku přihlásit maximálně jednu členskou farmu.

3.4. Do programu je možné jednu farmu přihlásit opakovaně; minimální odstup mezi dvěma účastmi v programu jsou tři roky.

3.5. Do programu se nesmí přihlásit člen ASZ ČR, který je v daném roce členem hodnotitelské komise.

3.6. V případě potřeby budou pro další ročník formou změny těchto pravidel zavedena vylučující kritéria, které stanoví hodnotitelská komise na základě zkušeností s programem.

3.7. Přihlášku do programu je nutno zaslat v termínu do 31. května aktuálního kalendářního roku, a to v listinné podobě na adresu ASZ ČR, Samcova 1, 110 00 Praha 1.

3.8. Formulář přihlášky do programu je k dispozici na webových stránkách www.asz.cz/cs/program-pestra-krajina/

3.9. Povinnými přílohami přihlášky jsou (mohou být zaslány v listinné podobě společně s přihláškou nebo elektronicky na e-mail kancelar@asz.cz):

- stručná charakteristika farmy a její činnosti,

- vlastní popis provedených opatření v krajině včetně důvodů realizace a včetně popisu předchozího stavu s přihlédnutím k hodnotícím kritériím, - cca 5 fotografií farmy a opatření realizovaných v krajině (nepovinné).

3.10. Přihlášením se do programu souhlasí účastník s návštěvou hodnotitelské komise a v případě zařazení do programu s následnou medializací podle článku 7 těchto pravidel.

4. ORGANIZACE PROGRAMU

4.1. Program řídí tajemník ASZ ČR.

4.2. Technicky a organizačně program zajišťuje hlavní kancelář ASZ ČR.

4.3. Všichni přihlášení zájemci o zařazení do programu jsou navštíveni hodnotitelskou komisí, která provede hodnocení podle článku 6 těchto pravidel.

4.4. V případě, že komise rozhodne o zařazení do programu, je s účastníkem dojednána forma prezentace a je pozván na vyhlášení.

5. HODNOTITELSKÁ KOMISE PROGRAMU

5.1. Hodnotitelská komise programu je složená z členů ASZ ČR a zástupců nominovaných partnery programu. Členy komise jmenuje Předsednictvo ASZ ČR.

5.2. Hodnocení na místě provádí vždy minimálně pět členů komise, z toho tři členové ASZ ČR a dva externí odborníci.

5.3. Předsedu hodnotitelské komise volí členové komise ze svých řad na prvním společném zasedání komise, které se koná každoročně po uzavření přihlášek a zároveň před prvním hodnocením.

5.4. Předsedou komise je člen ASZ ČR.

5.5. Hodnocení se nesmí účastnit člen komise, který je vůči hodnocenému členu ve střetu zájmů.

6. HODNOCENÍ

6.1. Každý člen přihlášený do programu bude v období červenec – srpen daného kalendářního roku navštíven hodnotitelskou komisí. Termín této návštěvy bude dojednán předem.

6.2. Hodnotí se farma jako celek.

6.3. Hodnocení probíhá na základě materiálů zaslaných společně s přihláškou a prezentace realizovaných opatření během návštěvy hodnotitelské komise.

6.4. Hodnocení probíhá za realizace a opatření od roku 1989. Pokud se účastník hlásí opakovaně, hodnotí se zejména realizace vzniklé v období od posledního zařazení do programu.

6.5. Hodnocení probíhá v těchto kritériích:

Produkční kritéria:

- velikost půdních bloků,
- pestrost pěstovaných plodin a meziplodin a chovaných hospodářských zvířat,
- míra výskytu eroze,
- sladění produkce s přínosy pro krajinu (zachování mimoprodukčních ploch a přírodních biotopů),
- uplatnění agroenvironmentálních principů hospodaření,
- rozsah a způsob používání průmyslových hnojiv a prostředků na ochranu rostlin.

Realizovaná mimoprodukční opatření:

- uplatnění krajinotvorných principů,
- množství, pestrost, rozsah, realizace, údržba a udržitelnost krajinových prvků,
- funkční hledisko krajinových prvků,
- zapojení do vzdělávacích a společenských aktivit týkajících se zemědělství a krajiny.

Krajinový ráz a estetické hledisko:

- zachování či snaha o obnovu původní vesnické architektury,
- celkový vliv farmy na krajinový ráz,
- způsob umístění krajinových prvků z pohledu krajinového rázu,
- vzhled a způsob umístění technických zařízení a staveb,
- znalost a respekt k historickým souvislostem.

6.6. V každém kritériu uděluje každý člen komise od 1 od 5 bodů. Výslednou známkou za každé jednotlivé kritérium je vždy průměr bodů od všech členů komise.

6.7. Výslednou známkou je součet průměrných známek za jednotlivá kritéria.

6.8. Na základě celkové známky komise rozhodne o zařazení či nezařa-

zení žadatele do programu.

6.9. Zařazeným farmám udělí komise na základě výsledné známky bronzovou, stříbrnou nebo zlatou medaili.

6.10. Hodnotitelská komise s administrativní podporou z hlavní kanceláře ASZ ČR vypracuje z každého hodnocení zprávu, která obsahuje průměrné známky za jednotlivá kritéria, celkovou výslednou známku, udělenou medaili, slovní hodnocení/zdůvodnění a informaci o zařazení či nezařazení do programu. Zpráva bude předána zástupci hodnocené farmy po vyhlášení výsledků.

7. VYHLÁŠENÍ A MEDIALIZACE

7.1. Vyhlášení zařazených členů do programu včetně nejlepších realizovaných opatření proběhne v rámci vyhlášení výsledků soutěže Farma roku v prosinci daného roku.

7.2. O jednotlivých farmách zařazených o programu bude zpracován článek, který bude uveřejněn v tiskovinách a na internetových stránkách organizátora a partnerů programu a případně v dalších odborných periodikách či na internetových stránkách.

7.3. O vybraných realizovaných opatřeních bude zpracována videoreportáž s odbornými komentáři členů komise, která bude promítnuta během vyhlášení a následně umístěna na internetu.

7.4. Žadatelé zařazení do programu obdrží certifikát o zařazení a plaketu.

8. HARMONOGRAM PROGRAMU

- **Do 31. května** – uzavěrka přihlášek;

- **Do 30. června** – první zasedání komise, stanovení harmonogramu návštěv;

- **Do 31. srpna** – hodnocení přihlášených projektů;

- **září - říjen** – zpracování textů o opatřeních zařazených do programu, zpracování videa o nejlepším projektu;

- **prosinec** – vyhlášení a prezentace zařazených projektů v rámci vyhlášení Farmy roku, ocenění nejlepší farmy zařazené v daném roce;

- **prosinec – únor následujícího roku** – prezentace zařazených projektů v tiskovinách a na internetu).

9. KONTAKTY A INFORMACE

Asociace soukromého zemědělství ČR

Samcova 1, 110 00 Praha 1

tel.: 266 710 413

e-mail: kancelar@asz.cz

www.asz.cz/cs/program-pestra-krajina/

KOMISE PROGRAMU PESTRÁ KRAJINA

Daniel Pitek, předseda komise

Soukromý zemědělec a lesník, místopředseda ASZ Litoměřice a předseda Milešovského spolku přátel přírody. Věnuje se především sadařství, chovu jelenů, ovcí a koní. Dlouhodobě usiluje o navrácení krajiny jejího původního rázu. Angažuje se v České společnosti ornitologické a v PRO-BIO Svazu. Je držitelem ceny Josefa Vavrouška za výjimečný počin ve prospěch udržitelného způsobu života a životního prostředí. Věnuje se také problematice hospodaření s vodou v krajině.

Ing. Radim Kotrba, Ph.D.

Pedagog na Katedře chovu zvířat a potravinářství FTZ ČZU, výzkumný pracovník ve Výzkumném ústavu živočišné výroby a praktikující agrolesník. Působí v Asociaci farmových chovů jelenovitých ČR, je zakládajícím členem Českého spolku pro agrolesnictví, Topolářské komise České republiky, Derbianus Conservation a Wildlife Ranching Alliance, které se zabývají udržitelným managementem produkční krajiny a ochranou přírody. Zároveň je členem Předsednictva ASZ ČR. Na 3,5 ha realizuje ve volném čase několik agrolesnických systémů propojujících chov zvířat a pěstování produkčních i krajinotvorných dřevin.

Ing. Jana Moravcová

Ředitelka odborné organizace Belec, z. s. působící v oblasti ochrany přírody. Absolventka lesnické fakulty ČZU v oboru krajinné inženýrství - aplikovaná ekologie a bývalá inspektorka oddělení ochrany přírody České inspekce životního prostředí a ředitelka OI ČIŽP v Ústí nad Labem.

Ing. Stanislav Rampas

Předseda Spolku pro obnovu venkova Plzeňského kraje a člen ASZ Plzeňsko, člen výboru Rady vlády pro udržitelný rozvoj a dlouhodobý propagátor venkova a trvale udržitelného rozvoje. Je členem Čestné rady Českého svazu ochránců přírody a krajské komise pro venkov. V minulosti byl starostou obce, náměstkem hejtmána Plzeňského kraje pro regionální rozvoj a zemědělství a místopředsedou Svazu měst a obcí ČR. Organizátor řady vzdělávacích seminářů, např. Stromy v krajině, Voda v krajině atp.

Ing. Martin Novák

Soukromý zemědělec, předseda ASZ Tábor a člen Předsednictva ASZ ČR. Vítěz soutěže „Farma roku 2008“. Specializuje se zejména na výrobu mléka, rostlinnou produkci a obnovitelné zdroje. Provozuje zemědělské muzeum a pivovar.

Doc. Ing. Bohdan Lojka, Ph.D.

Předseda Českého spolku pro agrolesnictví (ČSAL). Pedagog a výzkumník na ČZU v Praze, vedoucí katedry tropických plodin a agrolesnictví. Řešitel několika rozvojových projektů v peruánské Amazonii, Vietnamu, Kyrgyzstánu, Etiopii, Zambii a Kambodži. Zaměřuje se zejména na agrolesnictví, biodiverzitu, domestikaci a populační genetiku dřevin. V České republice se zabývá výzkumem, rozvojem a výukou zavádění agrolesnických systémů v rámci několika výzkumných a výukových projektů. Sám aktivně praktikující drobný ekozemědělec a agrolesník.

Ing. Klára Čámská, Ph.D.

Vystudovala Českou zemědělskou univerzitu, titul Ph.D. získala v oboru speciální produkce rostlinná, ekologie travních porostů. Pracuje v Agentuře ochrany přírody a krajiny jako vedoucí Oddělení péče o terestrické ekosystémy. Zabývala se zemědělským vzděláváním a poradenstvím. Má výzkumné zkušenosti s agroenvironmentální politikou, které se věnovala v Ústavu zemědělské ekonomiky a informací. Pracovala v Botanickém ústavu Akademie věd ČR.

Ing. Kateřina Černý Pixová, Ph.D.

Proděkanka pro rozvoj v rámci Fakulty životního prostředí na ČZU. Pedagog na ČZU. Účastnice v projektech (NAZV, TAČR, GAČR) zabývajících se zejména problematikou mimoprodukčních funkcí krajiny, uplatnění přírodě blízkých opatření v zemědělské krajině a uspořádání vlastnických vztahů k půdě. Dlouhodobě se zabývá především tématem krajinné ekologie, na což zaměřuje i svou publikační činnost. Koordinuje vzdělávací programy pro střední školy v oblasti ochrany přírody a krajiny.

Prof. RNDr. Bedřich Moldan, CSc.

Český geochemik, ekolog, publicista a politik. Předseda Čestné rady Českého svazu ochránců přírody. Zástupce ředitele v Centru pro otázky životního prostředí Univerzity Karlovy. Předseda Vědecké rady MŽP. Člen Rady vlády pro udržitelný rozvoj. Bývalý ministr životního prostředí České republiky. Dlouhodobě se zabývá tématem udržitelného rozvoje. Autor, spoluautor, editor a překladatel několika set vědeckých článků, vědecko-populárních publikací a článků v odborném i denním tisku z oboru analytické chemie, biogeochemie, životního prostředí, ekonomie a vzdělávání.

Ofčí statek Brničko

Ofčí statek Brničko

ASZ Přerov

byl oceněn
zlatou medailí
v rámci programu

Asociace soukromého zemědělství ČR

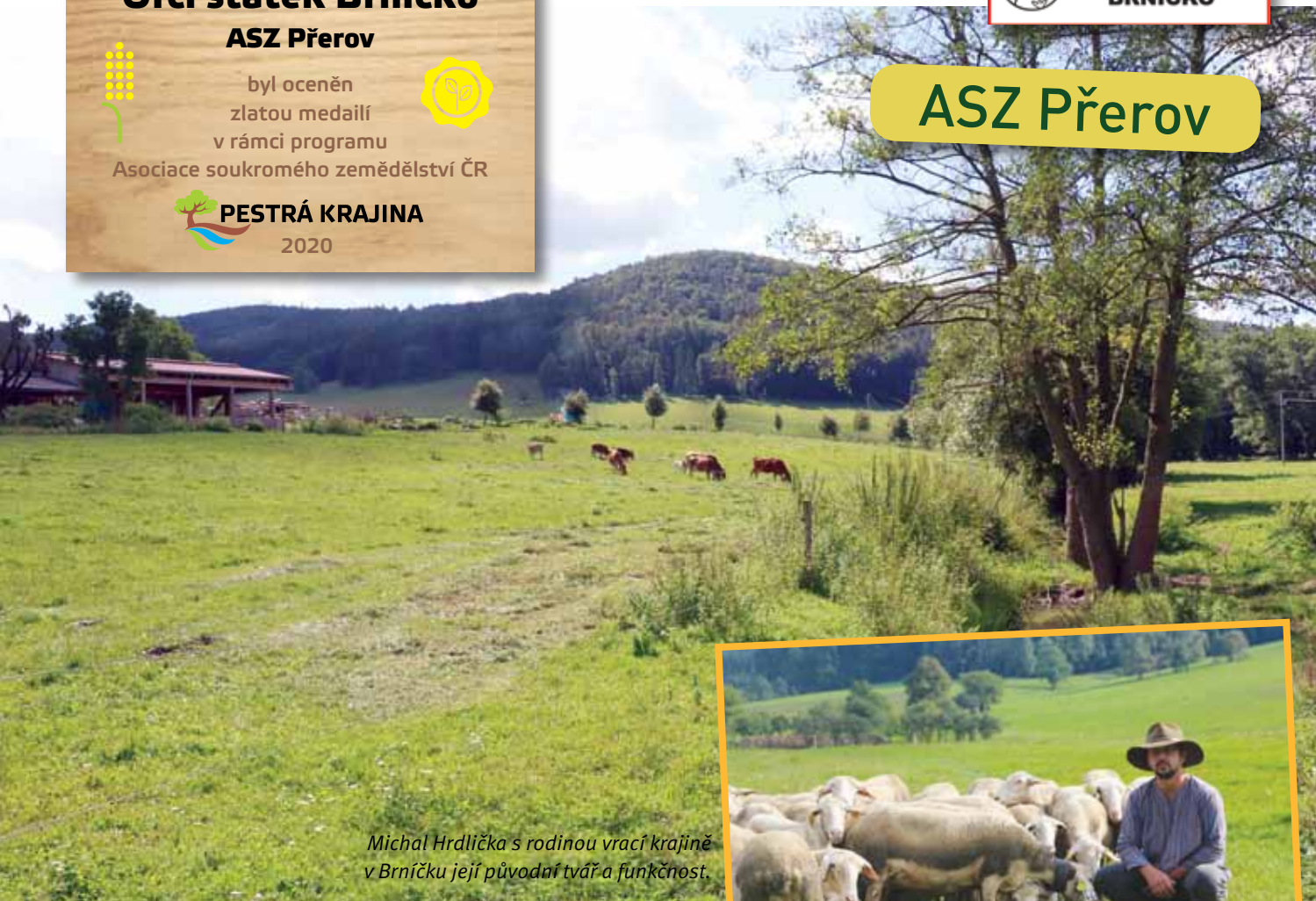

PESTRÁ KRAJINA
2020

OFČÍ SÝRY
BRNÍČKO

ASZ Přerov

*Michal Hrdlička s rodinou vrací krajině
v Brničku její původní tvář a funkčnost.*

Ve strmém svahu pastviny jsou pravidelně obnovovány mělké rýhy po vrstevnicích, které tu pomáhají ojedinělým způsobem zadržet vodu.

V malebném údolí Hanušovické vrchoviny na horním toku

Loučského potoka se rozkládá obec Brničko. Obci vévodí zřícenina stejnojmenného hradu ze 14. století a dokresluje mimořádnou atmosféru nabitou romantismem a prostotou. Na jižním okraji obce, kde se k potoku Loučka připojuje potok Stupšinský, leží statek číslo 32, ve kterém hospodaří rodina Hrdličkova.

Hospodář Michal Hrdlička odešel po ukončení zemědělské školy v Nečtinech a po následné vojenské službě do světa. Toulal se dlouho a daleko, Rakousko, Německo, Nový Zéland, Austrálie, Itálie, Švýcarsko a Francie, všude pracoval, učil se a sbíral zkušenosti. Nakonec se vrátil

domů. Na Moravě v Brničku koupil na úvěr statek s 20 hektary, tam se usadil a začal hospodařit. Zde také našel svoji ženu Soňu, založili rodinu a i s dětmi hospodaří všichni společně. Zkušenosti získané na cestách nyní zhodnocují při práci na statku.

Trvalé travní porosty využívané jako extenzivní pastviny o celkové výměře 44 hektarů slouží k chovu mléčných ovcí francouzského plemene lacaune. Chovné stádo čítá asi 200 kusů a z toho je 120 bahníc. Chovná beránci jsou prodáváni zájemcům u nás i na Slovensku. Na pastvinách najdeme ještě několik kusů dojných krav jersey, masných krav a také koně. Klidná a mírná zvířata se pasou na loukách ve smíšených stádech. Berani jsou venku celoročně a bahnice mají na pastviny volný přístup vyjma doby bahnění. Pro práci se stádem hospodář chová ovčácké

Odvodňovací kanál byl vyčištěn, prohlouben a zemina byla použita na umělé hrázky, které zajišťují dostatek vody pro okolní louky.

psy. Na statku ještě ve výběhu zahlédnete prase, v kotcích králíky na dvorku a u rybníčka slepice s kohouty, krůty, husy i kačeny a nad hlavami vám zakrouží holubi. „Naše „ofce“ pocházejí z Francie a k tomu máme ještě „fčele“ a další havěť,“ říká s úsměvem hospodář.

Produkce statku je velmi pestrá, plemenní berani, pomalu vykrmovaní brojleři, a především mléčné výrobky. Ručně vyráběné speciality z nepasterovaného ovčího i kravského mléka – čerstvé, pařené, zrající i uzené sýry, bryndza, máslo, ovčí jogurt a další, vše výborné chuti a kvality.

Na pastvinách pomáhají zadržet vodu také tůně a malé mokřady.

Zajímavostí je zrající sýr italského typu „Brníčko“ vážící až 8 kilogramů. Každý z výrobků vždy najde svého kupce, a tak nemají starost s odbytem.

Zemědělskou produkcí ale aktivity statku nekončí. Promyšlenou koncepcí zadržování vody v krajině vznikají tůně, mokřady, řadové soustavy tůňek pomocí přírodního hrazení a vodní poldry. Záchyt vody ve svažitém terénu pomocí mělkých brázd vedených po vrstevnici je ojedinělý a velmi účinný. Díky dostatku vody jsou travní porosty zdravé a výnosné. Systematickým zadržováním vody v krajině v kombinaci s výsadbou remízků a řad různých druhů

ovocných dřevin vznikají na více místech nové biotopy a zároveň zajímavá esteticky příjemná místa. Na údržbě krajiny v okolí obce se „ofce Hrdličků“ podílejí také vypásáním pozemků okolo zříceniny hradu. Sympatické je postavení ovčína z kmenů a prken spolu s dojárnou vlastními silami. V prostoru u potoka Loučka postavila rodina srub, který slouží jako lesní školka pro děti a ty se tak neformálně učí získávat kladný vztah k přírodě a zemědělskému hospodaření. Veškeré projekty, kroky a skutky přínosné pro krajinu i hospodaření provedli Hrdličkovi bez jakékoli dotace.

Na závěr návštěvy statku členové hodnotitelské komise hovořili s hospodářem Michalem Hrdličkou o budově statku, která skrývá historické architektonické prvky, jenž by bylo vhodné obnovit a dát jim vyniknout. Mluvilo se také o možnosti zařazení mokřadu jako krajinného prvku a o potenciálu některých luk pro chráněné motýly. Na statku komise ocenila efektivní využití přírodních zdrojů, rozmyšlené, přírodě blízké hospodaření a propojení zemědělské činnosti s péčí o krajinu.

Stádo ovcí se pase nejen na pozemcích farmy, ale pomáhá také udržovat okolí zříceniny hradu Brníčko, který je dominantou obce.

Hrdličkovi vyrábějí pestrou škálu sýrů a dalších mléčných výrobků, které jsou hlavním zdrojem příjmů statku.

Kromě ovcí se zde pase také menší stádo mléčných i masných krav. V rámci všech činností uplatňuje Michal Hrdlička své bohaté zkušenosti, které nabral při cestách světem.

Systematické zadržování vody v zemědělské krajině, obnova a výsadba stromořadí a remízků a hlavně používání selského rozumu při veškeré činnosti – tím vším Ofčí statek Brníčko přesvědčil komisi.

Hrdličkovi nezanedbávají ani osvětu – na pozemku statku vyrostl srub, který slouží jako zázemí pro lesní školku.

K původnímu statku, který se postupně rekonstruuje, byl přistavěn dřevěný ovčín.

Rodinná farma Placandů, Křenovice

ASZ České
Budějovice

Rodinná farma Placandů
ASZ České Budějovice

byla oceněna
zlatou medailí
v rámci programu
Asociace soukromého zemědělství ČR

PESTRÁ KRAJINA
2020

Placandovi hospodaří v blízkosti Českých Budějovic,
kde je rovinatá krajina plná rybníků.

Zhruba patnáct hektarů orné půdy je oseto speciální směsí plodin a ošetřováno specifickými agrotechnickými postupy, které umožňují ochranu čejky chocholaté.

Nedaleko Českých Budějovic v rovinaté, krásné, jihočeské krajině oseté rybníky leží mezi obcemi Žabovřesky a Dubné vesnička Křenovice. V Křenovicích číslo popisné 60 hospodaří na bývalém panském dvoře rodina Placandů, která se snaží, jako většina současných rodinných farem u nás, navázat na selskou rodinnou tradici. Historie dvora sahá až do 16. století. Posledními vlastníky před první pozemkovou reformou na počátku dvacátých let minulého století byli Schwarzenbergové a dvůr náležel k hlubockému panství. Jako zbytkový statek s 39 hektary koupil dvůr v roce 1922 pradědeček současných hospodářů a rodina zde hospodařila až do roku 1953, kdy byl pradědeček zatčen, následně uvězněn, statek byl včetně pozemků zkonfiskován a stal se majetkem místního JZD. K vystěhování rodiny však nakonec díky dobrým vztahům v obci nedošlo, ale třicet pět let hospodaření JZD se na stavu dvora

negativně podepsalo. Poničený a zchátralý byl už jen s 32 hektary v roce 1990 vrácen rodině, která neváhala a pustila se do obnovy budov i hospodaření.

V současné době Placandovi obhospodařují 213 hektarů půdy, z toho je 94 hektarů luk a pastvin a 119 hektarů orné půdy. Louky a pastviny slouží hlavně pro pěstování krmiv pro chov devadesátihlavého stáda skotu plemene masný simentál, které produkuje kvalitní plemenné býky. Na orné půdě pak pěstují převážně obilniny, na 45 hektarech potravinářskou pšenici, kterou prodávají do nedalekého mlýna v Boršově nad Vltavou. Ostatní obilniny jsou základem krmených směsí pro chovaná prasata a býky, jejichž maso je zpracováváno ve vlastní bourárně a prodáváno přímo ze dvora koncovým zákazníkům.

Bývalý panský dvůr, jehož historie sahá do 16. století, je na okraji Křenovic, a přiléhají k němu pastviny využívané pro chov masného skotu.

Pro získávání kvalitního krmiva pro skot, ale také pro zúrodnění půdy, zapojují Placandovi do osevních postupů jetel luční (23 hektarů). Po sklizni hlavních plodin vysévají jako meziplodinu hořčici bílou, která je po zapravení do půdy díky velkému množství organické hmoty ideální pro její zkvalitnění. Ročně vápní asi 20 hektarů. Z polí sklizená sláma je využita jako stelivo pro chovaný skot a ve formě kvalitního hnoje opět vrácena do půdy. „Vzhledem k tomu, že se věnujeme tradičnímu způsobu zemědělství v kombinaci živočišné a rostlinné výroby, snažíme se půdu co nejvíce zúrodnit a chránit a zachovat ji v dobré kvalitě pro další generace. Proto také nepěstujeme širokořádkové rostliny, minimalizujeme chemii a práce těžkými stroji,“ říká s patřičným zaujetím Jakub Placanda.

Krajinný ráz určuje mimo jiné také velikost půdních bloků. U Placandů je průměrná výměra bloku orné půdy 5,7 hektarů a u luk a pastvin 2,75 hektarů. Idea šetrného, ke krajině ohleduplného zemědělství je pro hospodáře každodenní samozřejmostí. Tam, kde byla půda silně jílovitá, terén svažité nebo členitý, pozemky zatravnili. Celkem se takto podařilo zatravnit 52 hektarů a pozitivně ovlivnit zadržování vláhy, erozi i celkový krajinný ráz.

Všechny louky a pastviny jsou zapojeny do agroenvironmentálních programů na ochranu přírody se specifickými podmínkami, jako například vlhkomilné nehnojené louky (22 hektarů) nebo ptačí oblast. Část luk se nachází ve zvláště chráněném území Blanský les a část v ptačí oblasti Natura 2000 - Českobudějovické rybníky. Na některých pozemcích se vyskytuje čejka chocholatá, proto se Placandovi zapojili do programu na její ochranu a osetím plochy 15 hektarů vhodnými plodinami a dodržováním specifických agrotechnických postupů pomáhají zvýšení stavů tohoto ohroženého druhu.

Kromě zmíněných aktivit statek delší dobu spolupracuje s českobudějovickým centrem pro rehabilitaci osob se zdravotním postižením ARPIDA a pro žáky mateřských a základních škol připravuje příležitostné zábavné a vzdělávací akce, aby děti poznaly život na statku. Placandovi citlivě využívají celý areál dvora, dbají na jeho údržbu, včetně originálního ovčína ze 16. století. Do chodu farmy se zapojuje celá rodina včetně nejmladší generace, všichni společně hospodaří s nadšením, poctivostí, umem a láskou, šetrně nejen k přírodě, ale i k sobě.

Směs vysetá v rámci programu na ochranu čejky. V plánu je osévat na orné půdě také kvetoucí směsi a umožnit kolemjdoucím natrhat si květiny.

Placandovi vyčleňují menší bloky z velkých luk, které obhospodařuje místní akciovka.

Postupně bylo zatravněno více než 50 hektarů zdejší jílovité půdy nebo příliš svažitéch pozemků.

Velká část pozemků je v chráněných lokalitách a všechny travní porosty jsou zapojeny do agroenvironmentálních programů.

Rozhlehlý statek je příkladně udržován a postupně opravován, všechny jeho části jsou funkčně využity.

Na zahradě je udržován menší rybníček obklopený vzrostlými solitérními stromy, které jsou i na pastvinách.

Placandovi chovají kromě skotu také ovce a drobná hospodářská zvířata. Díky spolupráci s organizací ARPIDA a s místními školami a školkami pořádají také zábavné a vzdělávací akce pro děti, které tak mají možnost poznat život na statku.

Nedávno byla na farmě zprovozněna bourárna, díky níž je kompletní produkce masa prodávána přímo ze dvora.

Statek Novotinky

Statek Novotinky

ASZ Benešov

byl oceněn
zlatou medailí
v rámci programu

Asociace soukromého zemědělství ČR

PESTRÁ KRAJINA

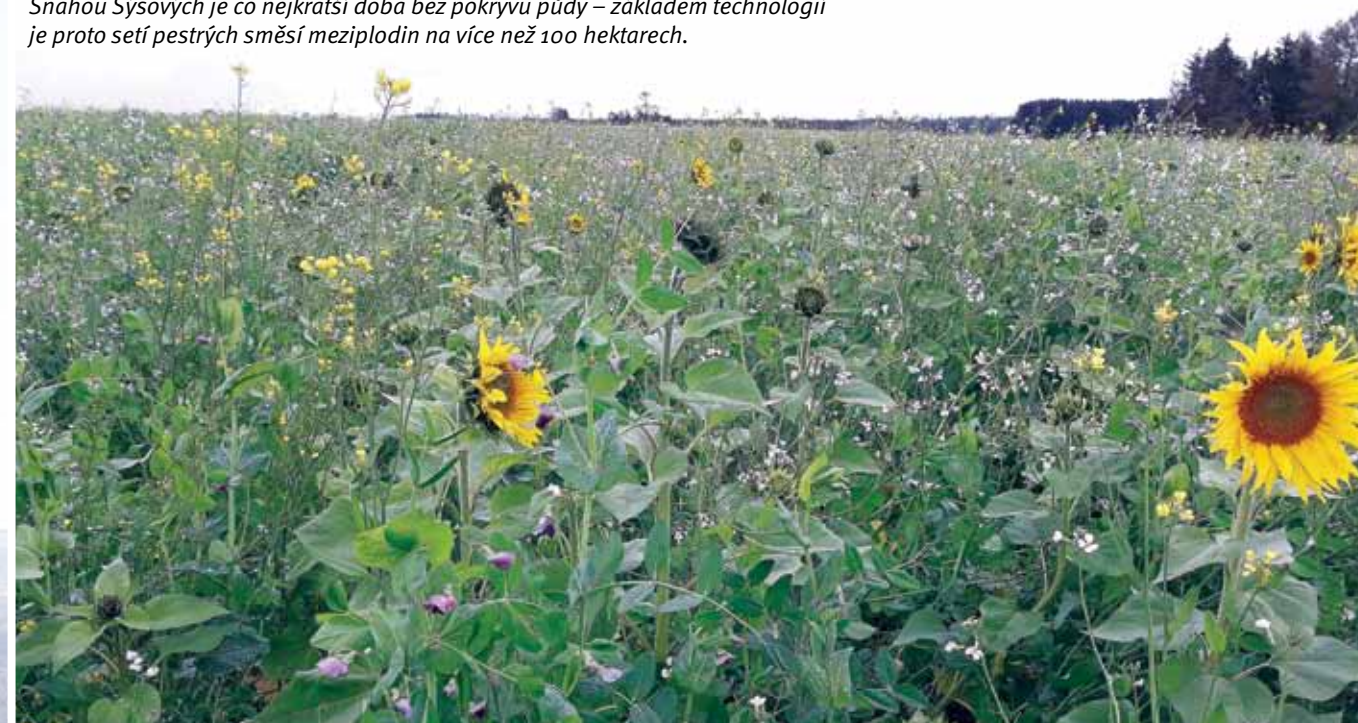
2020

ASZ Benešov

Pan Sýs je velkým zastáncem moderních půdoochranných technologií, které uplatňuje na více než sedmi stech hektarech konvenčně obdělávané orné půdy.

Snahou Sýsových je co nejkratší doba bez pokryvu půdy – základem technologií je proto setí pestrých směsí meziplodin na více než 100 hektarech.

Útulná krajina Křemešnické vrchoviny, kde Stře-
dočeský kraj hraničí s Vysočinou, je místem, ve
kterém naleznete vesničku Novotinky a v ní stejnojmenný
statek číslo popisné 1 s rodinou Sýsových. Položení statku
na mírné jižní stráni s rybníčkem, zahradami a stromovým
včetně postavení původních budov je typické pro bývalé
panské dvory. I tento hospodářský dvůr po desetiletí
„zvelebovalo“ socialistické zemědělství natolik intenziv-
ně, až dospěl k demoličnímu výměru. Vybydlený a zpusto-
šený jej v roce 1986 objevil otec současného hospodáře,
kterému padl do oka. Vzhledem k dezolátnímu stavu
a vydanému rozhodnutí o demolici se mu statek podařilo
poměrně snadno koupit. Na opravách zchátralých budov
pak usilovně pracovala celá rodina.

Snem pana Sýse staršího bylo hospodaření, ale žád-
nou půdu neměl, proto ihned po převratu začal shánět

zemědělské pozemky ke koupi a do pronájmu. Mimo
půdy od drobných vlastníků se mu podařilo získat několik
zpustošených panských dvorů i s pozemky.

Dnes hospodář rodina na výměře okolo 1 000 hektarů
zemědělské půdy, z toho 235 hektarů tvoří travní porost,
zčásti využívaný jako extenzivní pastviny pro masný skot
a koně. Nadmořská výška pozemků se pohybuje okolo
600 metrů, ale mírnější klima, přiměřenost vláh a hlinitá
půda zaručují pravidelnou uspokojivou úrodu, která má
podíl na prosperitě statku. Na orné půdě produkuje statek
Novotinky potravinářské obilí – pšenici, žito, ječmen
a oves, také brambory, řepku, hrách, mák a další komo-
dity včetně jetelovin. Při návštěvě překvapil hospodář
hodnotitelskou komisi obrovskou nápaditostí a invencí.
Jako prodejce moderní zemědělské techniky nemá daleko
k půdoochranným technologiím, ať je to pásové setí přímo

Velké půdní bloky jsou děleny výsadbou stromořadí.

do strniště s podrýváním nebo třeba nová technologie „NO TILL“. Jejím základem je maximální využití více druhů mezplodin, půda je pak neustále chráněna rostlinným pokryvem, zlepšuje se její kvalita, schopnost zadržet vodu a bránit erozi. Návrat organické hmoty do půdy a prokypření kořenovým systémem mezplodin mimo jiné velmi prospívá pěstovaným plodinám a snižuje chemizaci.

Sýsovi zatravněním nejsvažitějších ploch polí, vytvořením protierozních pásů a travních pruhů podél melioračních kanálů, potoků a rybníků výrazně snížili erozi a zatížení agrochemikáliemi. Proto hodlají i v dalším období pokračovat v zatravněování svahů a problémových lokalit. Pro rodinu je příkladem hospodaření dřívějších statků, kde vedle ekonomického výsledku hrálo velkou roli zvelebování okolní přírody a krajiny. Proto i při vysoké, ale k přírodě šetrné intenzitě pěstování plodin nezapomínají

na krajinu a postupně ji navracejí k původnímu obrazu a funkci.

Půdní bloky zmenšují vysazováním stromořadí dlouhověkých stromů a obnovou cest. Na vhodných místech vysadili a obnovili několik vícedruhových remízků. V blízkém okolí dvora nově vytvořili několik vhodně do krajiny zasazených rybníků osázených stromy a keři. Rybníky jsou přesně na místech, kde by je člověk rád viděl, a která zaručují jejich plnou funkčnost po celý rok.

Nejbližší okolí statku sousedící s budovami osázeli Sýsovi stromy a keři, vytvořili 30arový lesoparčík a stejně velký sad starých vysokokmenných ovocných odrůd. Na 2,7 hektarech je zaset víceletý medonosný úhor a v údolní nivě mezi rybníky ponechali 0,5 hektarů lužního lesíka samovolnému vývoji. V budoucnu zde chtějí ještě revitali-

Rybníky jsou pečlivě udržovány a mezi nimi byl ponechán původní porost lužního lesa.

Pro nově budovaný rybník bylo vybráno ideální místo vedle areálu statku.

Původní zdevastované stavby byly postupně pečlivě opraveny.

Plochy osázené bramborami jsou přerušené pásy obilí.

zovat původní potůček a obnovit zanesené tůň.

Obě generace Sýsů zjistily, že produkce a ochrana přírody se vzájemně nevylučují. „Domnívám se, že tvorba krajiny může zemědělství celkově více přinést než odebrat. Více než další nesmyslná honba za zvyšováním produktivity chemizací a koncentrací. Zlepšení životního

Výsev řepky přímo do strniště s podrýváním brání vzniku půdní eroze.

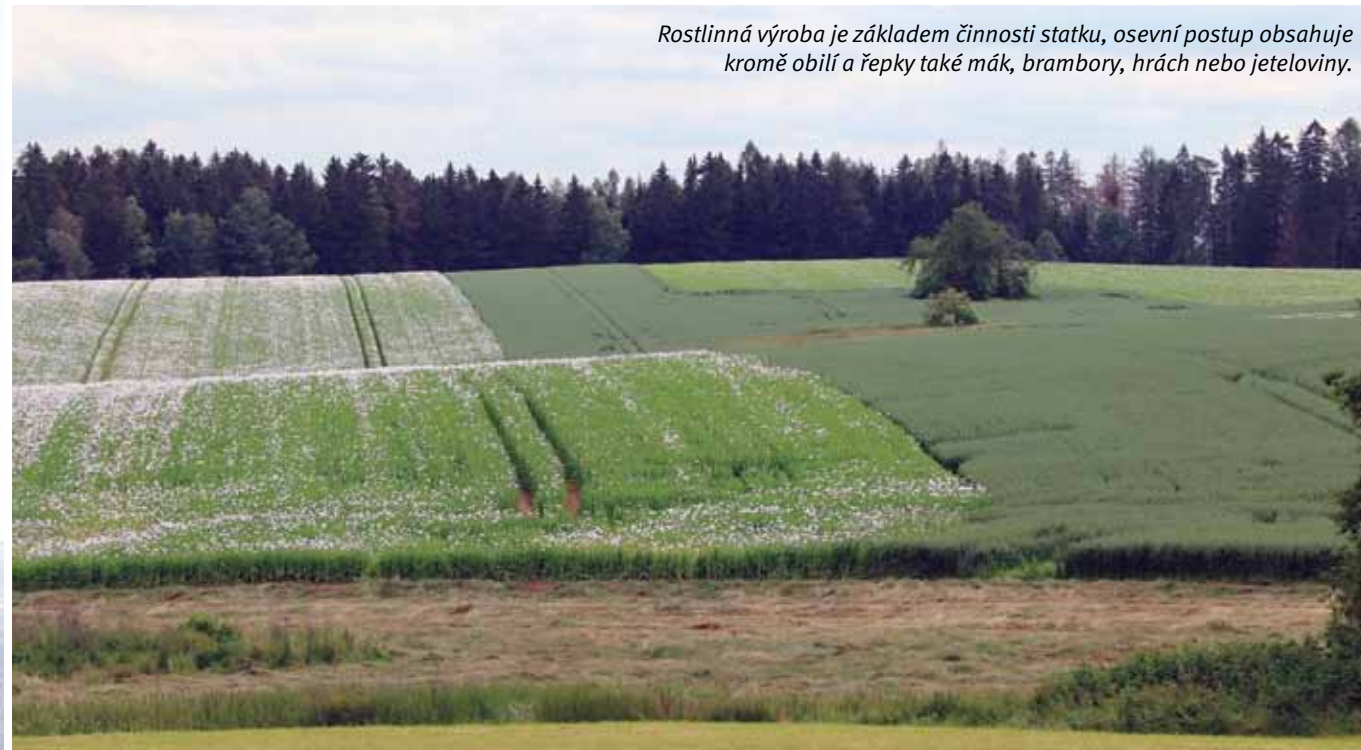

prostředí a tvorbu krajiny bych viděl jako svůj hlavní úkol do budoucna. Zemědělství nemůže být pouze továrna na laciné a často přechemizované potraviny. Ukažme, že příroda a půda nám nejsou lhostejné a provádějme faktické, viditelné změny k lepšímu. Tím, kdo věci zlepšuje, jsme my – sedláci,“ konstatoval současný hospodář s viditelným souhlasem otce zakladatele.

Z živočišné výroby se Sýsovi věnují hlavně chovu masného skotu, na statku jsou ale i koně a drůbež.

Rostlinná výroba je základem činnosti statku, osevní postup obsahuje kromě obilí a řepky také mák, brambory, hrách nebo jeteloviny.

Sýsovi se snaží zachovat a rozšiřovat ostrůvky přírody, které zde zbyly po desetiletích centrálně řízeného hospodaření. Věří, že při změně pohledu na provozování zemědělství a větším zájmu venkovských obyvatel o přírodu by sedláci mohli situaci zlepšit.

Levandulový statek Bezděkov

ASZ Olomouc

**Levandulový statek
ASZ Olomouc**

byl oceněn
zlatou medailí
v rámci programu

Asociace soukromého zemědělství ČR

**PESTRÁ KRAJINA
2020**

Lukáš Drlík se rozhodl zaměřit na méně tradiční plodinu a na pěstování levandule založil celé své podnikání.

Levandule zatím roste na více než dvou hektarech zdejší půdy, cílem je její rozšíření na zhruba pět hektarů.

V údolí potoka Rohelnice mezi pahorky na úpatí Zábřežské vrchoviny naleznete malou vesničku Bezděkov u Úsova. V severní části obce zvané Malý Bezděkov ve statku číslo 6 hospodaří rodina Drlíkova. Levandulový statek s.r.o. je firemní název hospodářství, který přesně odpovídá hlavnímu pěstebnímu a výrobnímu zaměření statku. Předkové rodiny se po staletí věnovali klasickému tradičnímu zemědělství, které na několik desetiletí přerušila nucená kolektivizace.

Historie statku sahá tedy daleko do minulosti, po přerušení hospodaření v období komunismu se samotné komerční hospodaření podařilo obnovit až od roku 2015, kdy se Lukáš Drlík s partnerkou Veronikou rozhodli začít psát novou historii a snad i tradici. Rodinné hospodaření na Levandulovém statku je příkladem, jak oživit náš venkov a jak si zajistit obživu na malé výměře

obhospodařované půdy. Celkem rodina hospodaří na 17,5 hektarech, z toho je 7,5 hektarů lesa, 3,5 hektarů travních porostů a 6,5 hektarů orné půdy, na které je na více než 2 hektarech levandule. Zbytek orné půdy zatím obhospodařuje strýc a postupně se převádí do ekologického režimu a připravuje pro rozšíření pěstování levandule a dalších bylinek. Cílem je pěstování levandule až na 5 hektarech. Statek je čistě rodinný podnik, ve kterém na plný úvazek pracuje nejen „zakladatel“ Lukáš Drlík, ale také jeho partnerka Veronika a bratr Daniel s přítelkyní. Když je třeba, pomáhají ve svém volném čase rovněž ostatní příslušníci rodiny. Během sklizně v hlavní sezóně zaměstnávají až 20 brigádníků. Dále se jim na malé výměře daří pěstování česneku, jahod, ovoce a z ostatních bylinek – měsíčku, máty a meduňky. Část výpěstků statku slouží pro vlastní spotřebu, většinu produkce však zpracovávají pro vlast-

Kromě levandule pěstují v Bezděkově i další léčivky, které se z velké části suší a dále zpracovávají.

ní bistro, restauraci a kavárnu, kde prodávají například levandulovou kávu, sirupy, koláčky, med, olej, vonné sáčky, levandulovou limonádu, zmrzlinu a kosmetické přípravky s levandulí. Část produkce je určena pro farmářské trhy a pro jednotlivé odběratele.

Způsob pěstování levandule je velmi zajímavý, místo mechanické nebo chemické likvidace plevelů je meziřadí mezi levandulí zatrávněno druhově bohatými porosty spásanými stádem ovcí. Samotnou levanduli ovce neberou. Tímto způsobem také brání erozi i nadměrnému vysoušení půdy. „Držíme s přírodou, a proto hospodaříme bez použití chemických látek,“ konstatoval Lukáš Drlík při představování hospodářství hodnotitelské komisi. Políčka levandule a záhony dalších bylinek jsou doplněny na mnoha místech výsadbou ovocných stromů a naučnou stezkou s odpočinkovými místy, plnou dětských prvků, informací a nádherných výhledů. U Drlíků jsou velmi hrdí na to, že hned od počátku snažení přihlásili statek k BIO certifikaci. Slovíčko BIO pro ně není až tak důležité, zato filosofie BIO jednoznačně.

Na pozemcích poblíž statku zaujmou nové citlivě vytvořené, k přírodě ohleduplné dřevěné objekty, jako je altán, posezení a zázemí pro společenské

Část produkce se prodává přímo v obchůdku nedaleko statku a přes e-shop, většina produkce však v různých podobách putuje do vlastních kaváren v Úsově, Olomouci a Zábřehu.

a kulturní akce. Vše je rovněž využíváno i pro agroturistiku a vzdělávací akce pro veřejnost. Drlíkovi zde pořádají svatby, rodinné oslavy, a také již v širokém okolí známý Levandulový festival, na který chodí řada návštěvníků. Festival - to jsou dva dny plné zábavy, informací o zemědělství a levanduli, muziky a trhů různých lokálních producentů, dobrého jídla a pití

Zahrada statku slouží k pěstování různých druhů léčivek a dalších plodin.

v prostředí rozkvetlých levandulových polí. V níže položeném objektu pod statkem, bývalém obecním úřadě, který prošel pečlivou rekonstrukcí „á la Drlík“, zřídili hospodáři rodinnou prodejničku s muzeem levandule a destilační místnost pro získávání levandulového oleje. Návštěvníci si pak po prohlídce muzea mohou nakoupit produkty z levandule vyrobené na statku.

Levandulový statek Bezděkov je krásným příkladem, jak lze úspěšně vytvářet zajímavou, k přírodě šetrnou diverzifikovanou produkci při zachování a zlepšování všech mimoprodukčních funkcí krajiny a navíc, jak se dá úspěšně a jednoduše rodinné hospodářství prezentovat široké veřejnosti. Šíře aktivit hospodářů je neuvěřitelná a může být zajímavou inspirací

Přirozenou součástí hospodaření je v Bezděkově také včelařství, kromě zajištění opylování přináší rovněž rozšíření sortimentu prodejny.

pro všechny malé vlastníky zemědělské půdy, kteří si často se svým majetkem nevědí rady.

Oproti jiným farmám s pěstováním levandule jsou zde meziřadí zatrávněna a spásána ovci.

Podél pozemků jsou obnovovány původní ovocné aleje, kterými prochází naučná stezka.

Pro návštěvníky, kterých se tu během roku zastaví tisíce, rozmístili Drlíkovi několik informačních tabulí.

Původní statek je postupně opravován a jeho prostory jsou využity nejen pro bydlení, ale také pro sušení a zpracování produkce.

Každoročně se zde konají proslulé Levandulové slavnosti, na něž běžně přijede ze širokého okolí několik tisíc lidí.

Pozemky jsou využity nejen k pěstování plodin, ale je na nich zřízen také kemp a konají se zde svatby a různé oslavy.

Farma Marka Daňhela, Albrechtice

ASZ Těšínské
Slezsko

Farma Marka Daňhela

ASZ Těšínské Slezsko

byla oceněna
stříbrnou medailí
v rámci programu

Asociace soukromého zemědělství ČR

PESTRÁ KRAJINA

2020

Daňhelovi hospodaří v těsné blízkosti Karviné, ale s výhledem na Beskydy. Orná půda je rozdělena na úzké pásy různých plodin.

Součástí hospodaření jsou pestře oseté biopásky.

Albrechtice – název obce nebo její části, který se na našem území od západu až po Těšínské Slezsko objevuje celkem 16krát. V hustě osídlené oblasti Těšínského Slezska na severním úpatí Těšínské pahorkatiny, v údolí řeky Stonávky leží obec Albrechtice, kde hospodaří Marek Daňhel s rodinou.

Zdejší krajina je převážně poznamenaná těžbou a zpracováním uhlí spolu s hutním průmyslem. V okolí obce však zůstala zachována překrásná přírodní zákoutí, v řadě míst narazíte na bludné balvany, reliktu doby ledové. Na okraji intenzivní industriální oblasti probíhá na většině zemědělských ploch postsocialistická velkovýroba, zaměřená zejména na pěstování energetické kukuřice. Stálé zvyšování produkce, nadužívání umělých hnojiv, chemikálií na ochranu rostlin a výskyt půdní eroze má negativní vliv na kvalitu půdy, biodiverzitu

a krajinu. Od počátku svého působení v zemědělství se rodinná farma zaměřila na opačný způsob hospodaření. Chtějí půdu zkvalitňovat, zvyšovat pestrost pěstovaných plodin, odstranit nadměrnou chemizaci, bránit erozi a dalšími kroky zvyšovat pestrost krajiny a ekologickou stabilitu prostředí. Daňhelovi hospodaří na celkové výměře 35 hektarů zemědělské půdy. Malé, ale velmi diverzifikované hospodářství produkuje široké spektrum až osmnácti plodin používaných pro výrobu krmných směsí nejen pro drobná hospodářská zvířata chovaná na farmě, ale také pro vnější distribuci. Používání průmyslových hnojiv nahrazují statkovými hnojivy a meziplodinami. Na farmě se také setkáte s několika kusy masného skotu, ovci, brojlery na

Podél travních porostů jsou vysázena stromořadí různých druhů dřevin.

výkrm, nosnicemi, landeskými husami, králíky, perličkami a také s chovem včel. Prodej ze dvora je zaměřen na hovězí, skopové a drůbeží maso, živá zvířata, vejce, med a krmné směsi.

Hospodář, duší myslivec (nikoli jen lovec), pracuje se záměrem vytvořit na pozemcích farmy prostředí vhodné jak pro domácí zvířata, tak i pro divoce žijící tvory. Početnými drobnými zásahy do krajiny se snaží vytvářet

pestrou krajinu přívětivou nejen pro oko, ale zejména pro všechny zde žijící živočichy, člověka nevyjímaje. Výsadbou remízků do obhospodařovaných pozemků spolu s linií výsadbou lesních dlouhověkých listnatých a ovocných stromů a setím jetelových a nektarodárných biopásů rozděluje půdní bloky na menší (v průměru 0,8 hektarů). Také výrazným rozčleněním velkých půdních bloků na úzké pásy, kde střídá pěstování krmných obilovin a luskovin, výrazně strukturuje místní krajinu,

Na orné půdě je v pásech oseto mnoho druhů obilovin a olejnin, které slouží pro krmení zvířectva na farmě a pro drobný prodej.

vytváří vhodné prostředí pro ochranu a udržení diversity a obecně zlepšuje ekologickou stabilitu. Nektarodárné biopásy, pestrá skladba pěstovaných rostlin, výsadba stromová a pestré travní porosty jsou zárukou pastvy nejen pro včely, ale pro všechny opylovače a další hmyz. Plody pak rozšiřují možnost stravy pro další tvory. Jetelovými pásy a travinami na svažitých pozemcích brání vodní erozi a zvyšuje stabilitu vodního režimu v půdě. Rovněž zřízením dvou tůň, mokřadu a vysazením stromů napomáhá ke stabilitě vodních poměrů v půdě i krajině. Pestrost pěstovaných plodin doplňují pokusy s pěstováním méně tradičních plodin, jako je čirok či bér vlašský.

„Naší snahou je zvýšit úživnost krajiny nejen pro člověka, ale také pro domácí zvířata a volně žijící živočichy, zvýšit její pestrost a schopnost odolávat výkyvům počasí. Účelem našeho hospodaření je podpořit biodiverzitu krajiny,“ s úsměvem řekl Marek Daňhel při příjezdu členů hodnotitelské komise na jeho farmu. V plánu má hospodář s rodinou vybudování dalších tůň v krajině i pokračování s výsadbou dalších plodonosných stromů, tak aby byla albrechtická farma oázou pro vše živé.

Na farmě je také mnoho druhů hospodářských zvířat, od drůbeže přes králíky a včely až po skot a ovce.

Ve vhodných místech jsou zbudovány dvě tůně a ukázkový mokřad, další mají Daňhelovi v plánu zřídit v budoucnu.

Meze ve svažitých pozemcích jsou osázeny ovocnými dřevinami.

Farma Jiřího Netíka, Dobré

ASZ Rychnov
nad Kněžnou

Farma Jiřího Netíka
ASZ Rychnov nad Kněžnou

byla oceněna
bronzovou medailí
v rámci programu
Asociace soukromého zemědělství ČR

PESTRÁ KRAJINA
2020

*Impulsem k tomu, aby se Netíkovi začali intenzivně věnovat
budování různých prvků v krajině, byly pozemkové úpravy.*

*Na okrajích pozemků jsou obnovovány remízky
a aleje, které jsou oživeny retenčními nádržkami.*

V podhůří Orlických hor leží na jižní straně návrší s kostelem sv. Petra a Pavla obtékaném ze severu Kamenickým potokem obec Dobré. Ves je poprvé písemně připomínána v roce 1367 v souvislosti s obsazením fary novým duchovním, mnichem Vavřincem. V hospodářství číslo popisné 30 zde dnes žije rodina farmáře Jiřího Netíka.

Netíkovi hospodaří v Podorlické pahorkatině v nadmořské výšce mezi 430 až 500 metry na výměře 75 hektarů pastvin a 7 hektarů lesa, chovají 25 kusů hovězího dobytka plemene limousine, několik koní, různá plemena drůbeže a další drobná hospodářská zvířata. Věnují se také zpracování dřeva, což významně napomáhá k efektivitě celého hospodářství.

Na svažitých pozemcích, které jsou pro zdejší pěknou, ale drsnější krajinu typické, byla pole užívaná převážně

pro pěstování brambor. Trvale silné erozní ohrožení vedlo hospodáře k rozhodnutí celou výměru původní orné půdy zatravnit. Míra svažitosti a reliéf krajiny totiž velmi urychlují odtok povrchové vody do údolí. Samotné zatravnění však k úplnému zamezení eroze nad obcí nestačilo. Když Jiří Netík, který se jako zastupitel obce podílel na přípravách pozemkových úprav, zjistil, jak dlouhá cesta povede od plánů k uskutečnění, nečekal na nedohlednou realizaci řešení dalších protierozních opatření a pustil se do nich s rodinou sám. Rozhodl se na svých i na okolních pozemcích realizovat taková opatření, která by vodu zadržela a snížila rychlost jejího odtoku a tím zmenšila její sílu níže po svahu. Jednal, jak sám říká: „...na svém, za své a po svém, bez dotací“.

Pozemky rozoraných bývalých cest využil k vybudování tří retenčních nádrží, vysázení aleje různých druhů listnatých, převážně ovocných stromů a zřízení druho-

Stromořadí kolem bývalé polní cesty je postupně dosazováno převážně ovocnými dřevinami.

Nově osázený remízek je útočištěm mnoha druhů hmyzu, ptáků a drobných savců.

vě pestrého remízku. Na pozemcích tak nově vznikají hmyzí hotely, stanoviště pro obojživelníky, plazy, ptáky i savce. Přímou v loukách provádí hospodář spolu s rodinou sítí nebo výsadbu rozmanitých druhů lesních dřevin, které později vytvoří nové remízky schopné zbrzdit odtok vody, aby pod svahem nepůsobila škody. V nedaleké údolnici zřídili Netíkovi vlastními silami i technikou několik tůň a pod nimi poměrně velkou retenční nádrž nebo spíše poldr s vysoko navršenou přírodní hrází z přebytečné zeminy. Zbytek přebytečné zeminy z tůň, mokřadu a nádrže

posloužil k vysázení remízku uprostřed pastviny. Pod vlastní nádrží vznikl souvislý remíz s kaskádou tůň, příkopy a mokřady k zádrží vody. V dalším období chce rodina pokračovat v utváření funkční krajiny a snem hospodáře je zřízení bažantnice, která umožní odchov a vypouštění drobné zvěře do volné okolní přírody. Velmi aktivní hospodář a jeho rodina určitě odvedli na farmě neuvěřitelnou kupu práce, nechybí jim elán a mají další plány. Dle názoru hodnotitelské komise Pestré krajiny by bylo do budoucna užitečné probrat své nové nápady s odborníky, například s vodohospodářem, který se zabývá realizací přírodních opatření v krajině a odborníkem na krajinnou tvorbu, ochranu přírody a krajiny. Je předpoklad, že realizovaná opatření pak budou situována a provedena s co největším efektem a budou splňovat přísnější technické i zákonné požadavky.

Z prohlídky hospodářství a rozhovoru s farmářem Jiřím Netíkem a jeho rodinou bylo zřejmé, že se na hospodaření podílí celá rodina a snaží se při nelehké práci v zemědělství ctít a respektovat přírodní podmínky území.

Netíkovi za poměrně krátkou dobu vybudovali na pozemcích své farmy mnoho menších i větších nádrží, věnují se výsadbě stromů a mají i do budoucna spoustu dalších plánů, jak pomoci okolní krajině.

V remízku pod retenční nádrží jsou schované tůně.

Ač to na první pohled nevypadá, pozemky nad farmou jsou velmi svažité a jejich zatravnění proto bylo logickým krokem.

Farmy oceněné v 1. ročníku programu Pestrá krajina

Kunčiv Mlýn, Brzina

ASZ Příbram
zlatá medaile

Habánský Dvůr, Vacenovice

ASZ Hodonín
zlatá medaile

Statek Vodňanský, Blíževčedly

ASZ Litoměřice
zlatá medaile

Ekofarma Petra Marady, Šardice

Svaz vlastníků půdy ČR
zlatá medaile

Farma rodiny Kuncovy, Sklené

ASZ Žďár nad Sázavou
stříbrná medaile

Farma rodiny Sotonových, Trstěnice

ASZ Svitavy, Ústí nad Orlicí
stříbrná medaile

Farma U lesa, Sudoměřice u Bechyně

ASZ Tábor
bronzová medaile

Farma Jiřího Mišáka, Troubky

ASZ Přerov
bronzová medaile

Farmy oceněné v 2. ročníku programu Pestrá krajina

Farma Jiřího Marka, Únanov

ASZ Třebíč
zlatá medaile

Farma U Hrušků, Stvolny

ASZ Plzeňsko
zlatá medaile

Farma Domašín

ASZ Jindřichův Hradec
stříbrná medaile

Farma Tláskal, Slavětín nad Metuzí

ASZ Náchodsko
stříbrná medaile

Farma Prák, Český Sternberk

ASZ Benešov
zlatá medaile

Farma Jiřího Mišáka, Troubky

ASZ Přerov
bronzová medaile

Závěrečné slovo

Letošní třetí ročník programu Pestrá krajina proběhl opět úspěšně. S naší hodnotitelskou komisí jsme v létě objeli přihlášená hospodářství a navštívili jsme sedláky z rodinných farem napříč celou republikou. Program Pestrá krajina se ve svém třetím roce již stává krásnou tradicí, která si získala své příznivce a fanoušky a ukazuje, že tradiční způsob zemědělského hospodaření na našem venkově nezmizel, ale naopak je nadějí pro náš venkov a naši krajinu do budoucna.

Hrdým nositelem této tradice pro budoucnost jsou rodinné farmy z Asociace soukromého zemědělství ČR, naší stavovské organizace českých a moravských sedláků, kteří hospodaří s citem, rozumem a srdcem.

Pestrá krajina je programem s velkým rozsahem a velice pestrým obsahem. Potkáváme zemědělské hospodáře z nížin i hor, grunty hospodařící na orné půdě i chovatele hospodářských zvířat na pastvinách, konvenční i ekologické zemědělce, velké i malé.

Letos byl největším hodnoceným subjektem Statek Novotinky o velikosti skoro 1 000 hektarů s úžasnou a zajímavou péčí o kvalitu orné půdy, podloženou zkušenostmi staré sedlácké rodiny Sýsových. Nejmenším hospodářstvím navštíveným hodnotiteli byl Levandulový statek Bezděkov o velikosti 10 hektarů, kde rodina Drlíků ukazuje všem malým vlastníkům půdy cestu ke svobodě, nezávislosti a soběstačnosti.

Společnost českých a moravských sedláků je velice různorodá a pestrá, stejně jako je pestrá krajina, kterou svojí prací a svými životy vytváří. Jedno má tato selská společnost společné a nezáleží, jestli jste na návštěvě zrovna třeba u Placandů v Křenovicích nebo u Hrdličků v Brníčku a Netíků v Dobré. Je to rodinná soudržnost, která je základem spokojenosti, štěstí, úspěchu, hrdosti, zdvořilosti a přátelské pohostinnosti, již jsme na všech našich návštěvách selských rodin, stejně jako v minulých dvou letech, opět zažili měrou více než vrchovatou.

Soudržnost v rodinách i soudržnost stavovská v naší organizaci je důležitá, dává nám sílu být tradičním základem českého a moravského zemědělství a vytvářet pestrou krajinu a životaschopný venkov, které jsou zase historickým základem života celé naší společnosti.

V tomto velice těžkém covidovém roce, kdy se mnoho oborů lidské činnosti ocitlo na pokraji krachu a zániku, prokázala rodinná hospodářství svoji sílu a stabilitu i ve velice vratkých a nepředvídatelných podmínkách. Pestrá krajina vytváří stabilní přírodní prostředí, rodinné farmy vytvářejí pestrou krajinu a stabilní životaschopný venkov.

Finišují přípravy nové podoby Společné zemědělské politiky EU a já pevně věřím, že program Pestrá krajina přispěl ke zlepšení budoucích legislativních podmínek pro rodinné farmy, protože bez nich by nebyla ani pestrá krajina, ani život na venkově.

14. prosince 2020
Daniel Pitek, předseda hodnotitelské komise
programu Pestrá krajina